

IX. Český jazyk – sloh

(středa 24. 2. 2021)

1) Krátce se ještě vrátíme k práci z minula – práce s textem:

- a) rozčleňte text na odstavce
- b) vyznačte a opravte neobratná vyjádření
- c) vypište pěkná vyjádření
- d) vytvořte osnovu

Prší

Prší a je mi tak nějak smutno. Mísí se ve mně pocity. Ten nekonečný tlukot trapných a stále se opakujících kapek mě ubíjí.

Že jim to není blbý rušit lidi celý den. Marně se snažím ve spleti černých, vodou nacucaných mraků najít sluníčko. „Vylez, slunce!“ pokouším se vyvolat žlutou kouli jako nějaký šaman. Ani vyhrůžky nepomáhají, a tak se pomalu vyrovnávám s myšlenkou, že nejspíš celý den budu poslouchat to nemožné kap, kap.

Zatímco na nebi se schyluje k rozhodující bitvě, zda svět ozáří zlaté paprsky, či bude nadále psí počasí, na zemi se tvoří nepřehlédnutelné kaluže. Lákají k bližšímu seznámení. Chvíli se bráníte, ale stejně jejich šarmu neodoláte. Setkáte se jen na malou chvíli. Jeden letmý dotyk a pokračujete dál za dalším seznámením. Jak je asi těm kalužím, sotva vás poznají, už saháte po jiných. Za okamžik vás omrzí. Kdo by chodil na schůzku s promočenými botami?

Zkusím zavřít oči, představa krásného letního dne plného slunce mi na tváři vyvolá malý úsměv, avšak počasí má s dnem jiné plány.

Stereotypní, ale potřebný déšť je sám o sobě ohromná nuda. „Kdy skončí tohle deptající uplakané představení?“ ptám se. Ale nedostává se mi odpovědi. Déšť si zas vše nechal pro sebe.

V mých představách je déšť čarodějem. Kdy chce, přijde, kdy chce, odejde. Nikoho se neptá: „Můžu dneska na skok?“ Kdyby to tak bylo, odpověděl bych ano. Za podmínky noční návštěvy. Abych se nemusel dívat.

(dokončíme společně úkol b) – písemně si uděláte c, d – dokážete určit typ básnického vyjádření v úkolu c?)

2) Dnes začneme probírat charakteristiku. Co všechno vás napadne v souvislosti s tímto útvarem? – kde ji využijeme? jak by měla vypadat? jaké má způsoby vyjádření? jaké využívá jazykové prostředky?

3) Přečteme si charakteristiku literární postavy Saturnina od Zdeňka Jirotky.

4) Zde máte k vytištění zápis, který si vlepíte nebo přepíšete do slohového sešitu:

Charakteristika

- týká se především charakteristiky osoby
- představuje duševní vlastnosti (vnitřní znaky) – povahové rysy, schopnosti, zájmy – charakteristika vnitřní,
- duševní vlastnosti člověka se projevují ve vztahu k lidem, v jednání, ve vztahu k práci.

Vlastnosti se vyjadřují:

- konstatováním = přímá charakteristika,
- konkrétními příklady jednání = nepřímá charakteristika,
- srovnáním (s jinou osobou).

Důležitá je:

- volba výstižných výrazů, zvl. hodnotících,
- převaha přídavných jmen (vyjadřují vlastnosti), případně slovesa spojená s přídavnými jmény;
- časté je užití přirovnání.

Osnova (návrh):

I. Úvod – seznámení s charakterizovanou osobou (skupinou), jméno, zařazení, náš vztah k ní, stručný popis, povšechné údaje

II. Stať

- a) vnější projevy povahy
- b) vztah k lidem, jednání
- c) vztah k přírodě, k prostředí
- d) vztah k práci
- e) nadání, schopnosti, zájmy
- f) vztah k sobě samému

III. Závěr, zobecnění, shrnutí, v čem je vzorem, co kritizujeme